

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปทุมมาเป็นพืชที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในต่างประเทศ เนื่องจากดอกปทุมมา มีสีอันสวยงาม และ รูปทรงแปลกตา จนเป็นที่ประทับใจและชื่นชอบของชาวต่างชาติ โดยเฉพาะในประเทศญี่ปุ่น และประเทศเนเธอร์แลนด์ ตลาดประมูลดอกไม้ที่ใหญ่ที่สุดในโลกในประเทศเนเธอร์แลนด์มีปริมาณ ดอกปทุมมาเข้าประมูลกว่า 2 ล้านดอก ในปี 2550 – 2551 ดอกปทุมมาที่เข้าสู่ตลาดประมูลแล้ว แต่เป็นดอกที่ได้จากการนำเข้าหัวพันธุ์จากประเทศไทย โดยเริ่มมีการส่งออกหัวพันธุ์ปทุมมาของ ประเทศไทยไปต่างประเทศ ตั้งแต่ปี 2536 ปัจจุบันประเทศไทย มีมูลค่าการส่งออกหัวพันธุ์ปทุมมาปี ละประมาณ 30 ถึง 40 ล้านบาท (ประกาศ, 2553)

พื้นที่ปลูกปทุมมาในประเทศไทย มีไม่ต่ำกว่า 400 ไร่ ในปี 2550 จังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่ปลูก ทั้งหมด 242 ไร่นับเป็นแหล่งปลูกปทุมมาเพื่อการส่งออกที่มากที่สุด รองลงมาเป็นจังหวัดเชียงรายมี พื้นที่ปลูก 20 ไร่ จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ปลูก 10 ไร่ และจังหวัดลำพูนมีพื้นที่ปลูก 5 ไร่ (สำนักงาน เกษตรจังหวัดเลย, 2552) แม้ว่าการปลูกปทุมมาส่วนใหญ่เป็นการปลูกเพื่อนำหัวพันธุ์ส่งออกมากกว่า การปลูกเพื่อตัดดอกขาย แต่การปลูกปทุมมาเพื่อมาตัดดอกก็เป็นอีกทางเลือกในการสร้างรายได้ให้กับ เกษตรกรผู้ปลูกปทุมมา ปัจจุบันปริมาณดอกปทุมมาที่ขายในแต่ละปี ยังมีปริมาณเข้าสู่ตลาดไม่มาก นัก ซึ่งมีประมาณ 2,800,000 ดอกต่อฤดูกาล (ลำพูน, 2551) ซึ่งเกษตรกรยังสามารถตัดดอกเพิ่มได้อีก จำนวนมาก หากมีความต้องการซื้อเพิ่มขึ้น

จังหวัดเชียงใหม่เป็นแหล่งปลูกไม้ดอกไม้ประดับขนาดใหญ่ของประเทศ และเป็นแหล่ง รวบรวมผลผลิตเพื่อส่งต่อไปยังกรุงเทพฯ มีการเติบโตของตลาดดอกไม้อย่างรวดเร็ว และมีดอกไม้ หลากหลายชนิดเข้ามาขายในตลาด ทั้งดอกไม้้นำเข้าจากต่างประเทศ และดอกไม้ในประเทศ ทำให้

จังหวัดเชียงใหม่มีร้านขายดอกไม้เพิ่มขึ้นมากมาย โดยมีจุดจำหน่ายดอกไม้ขนาดใหญ่บริเวณ ตลาดต้นลำไยซึ่งมีจำนวนร้านขายดอกไม้กว่า 70 ร้าน นอกจากนี้ยังมีตลาดดอกไม้สดริมเชียงใหม่ซึ่งมีจำนวนร้านขายดอกไม้กว่า 50 ร้าน และ ตลาดดอกไม้สดศรีลานช้างซึ่งเป็นตลาดขายดอกไม้เปิดใหม่ซึ่งมีพื้นที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ร้านดอกไม้ในตลาดดังกล่าว ยังมีร้านขายดอกไม้กระจายในอำเภอเมืองรวมอีก กว่า 150 ร้าน (สวนสน, 2555)

การใช้ดอกปทุมมาไม่เป็นที่แพร่หลายเท่าดอกไม้ชนิดอื่น ในขณะที่การผลิตปทุมมาเพื่อตัดดอกเป็นทางเลือกของเกษตรกรในการเพิ่มรายได้และลดการพึ่งพิงตลาดส่งออกเพียงอย่างเดียว ดังนั้นหากมีการศึกษาถึงพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อของผู้ซื้อดอกปทุมมาในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ จะทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อดอกปทุมมาของผู้บริโภค ลักษณะดอกปทุมมาที่เป็นที่ต้องการของตลาดผู้บริโภคคนสุดท้าย ซึ่งจะเป็นข้อมูลอันเป็นประโยชน์ทั้งผู้ปลูกและผู้ขายปทุมมา และส่งเสริมให้ดอกปทุมมาได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย จนเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อดอกปทุมมา ในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อดอกปทุมมา ในจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึง พฤติกรรมการเลือกซื้อ และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ซื้อปทุมมา ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ค้าและผู้ผลิตให้ผลิตและขาย ดอกปทุมมา ให้มีคุณลักษณะตรงกับความต้องการของผู้ซื้อ และนำไปเป็นข้อมูลเพื่อวิเคราะห์วางแผนการผลิต การตลาด และกลยุทธ์การขายต่อไป

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อดอกปทุมมาของผู้ซื้อ ในจังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยนี้จะการศึกษาผู้ซื้อดอกปทุมมาที่เป็นผู้บริโภคคนสุดท้าย และศึกษาเฉพาะไม้ตัด

ดอกกลุ่มปทุมมา ซึ่งเป็นพืชในวงศ์ Zingiberaceae ซึ่งเป็นวงศ์อยู่ในสกุล *Curcuma spp.* ไม่รวมถึง กระเจียว

ขอบเขตพื้นที่การศึกษาครั้งนี้ จะศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากเป็นศูนย์รวมดอกไม้สดของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งบริเวณดังกล่าวมีประชากรหนาแน่น โดยเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ซื้อดอกปทุมมา ในตลาดต้นลำไย ตลาดนัมชีเส็งและตลาดดอกไม้สดศรีลานช้าง เนื่องจากเป็นแหล่งรวมร้านค้าดอกไม้ในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีผู้ซื้อจำนวนมาก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved